

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye’de sağlık sistemindeki sorunların temelinde sosyal devlet ilkesine aykırı politikalar yatmakta ve sağlık hizmetlerine yeterli kaynak ayrılmaması da bu sorunları derinleştirmektedir. Özellikle aile hekimliği sisteminde mevcut yönetmelikler hekimler üzerindeki iş yükünü artırmakta ve çalışma koşullarını kötüleştirmektedir. Türkiye’de aile hekimliği sistemi, birinci basamak sağlık hizmetlerinin temel taşıdır. Ancak, son dönemde uygulamalardaki değişiklikler ve kronikleşen sorunlar, sistemin sürdürülebilirliğini ve etkinliğini tehdit etmektedir. Bu bağlamda aile hekimlerinin sorunlarının ve bu sorunların çözüm yollarının araştırılması amacıyla Anayasa’nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 115 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması gereğini arz ve teklif ederiz.

Semra ÇAĞLAR GÖKALP
Bitlis Milletvekili

GEREKÇE

Aile hekimlikleri, sağlık sisteminin temel taşını oluşturmaya rağmen ciddi zorluklarla karşı karşıyadır. Finansal sorunlardan altyapı yetersizliklerine, iş yükünden mevzuat kaynaklı problemlere kadar pek çok mesele, sistemin sürdürülebilirliğini tehdit etmektedir.

Sağlık Bakanlığı’nın yeni Aile Hekimliği Sözleşme ve Ödeme Yönetmeliği düzenlemesi sorunların çözümünden çok daha da büyümesine sebep olmuştur. Aile hekimliği sistemindeki sağlık emekçileri bu yönetmeliği; birinci basamak sağlık hizmetlerini ve koruyucu hekimliği ötelediği, hekim bağımsızlığını yok saydığı, aile sağlığı merkezi (ASM) çalışanlarının iş güvencesini ortadan kaldırdığı, ASM’lerde verilen hizmetleri ücretli hale getireceği, sağlıkta şiddeti arttıracak ve özlük haklarında kayıplara yol açtığı vb sebeplerden “eziyet yönetmeliği” olarak adlandırmıştır. Bu sebeple 5,6 ve 7 Kasım tarihlerinde iş bırakan Aile Hekimliği çalışanları yine 2-6 Aralık tarihleri arasında 5 gün iş bırakma kararı almıştır. Sağlık

emekçilerinin çözüm önerileri dikkate alınmadığı takdirde, Türkiye'nin birinci basamak sağlık hizmetlerinde önemli aksaklıklar ve hatta tıkanmalar yaşanması kaçınılmazdır.

Yeni düzenleme ile aile hekimlerinin maaşlarının hasta memnuniyeti gibi subjektif kriterlere dayalı olarak belirlenmesi, mesleki motivasyonu ve iş güvencesini olumsuz etkilemektedir. Aile sağlığı merkezlerinin (ASM) işletme maliyetleri, kira ve altyapı harcamaları bütçeleri zorlamaktadır. Yönetmelik, ASM'lerin maliyetlerini çözmekten tamamen uzak kalmaktadır. Özellikle İstanbul'da ASM'lerin %10'u hekimsiz durumdadır, bu da sistemin çökmesine yol açmaktadır.

Aile hekimlerinin günlük hasta sayısı genellikle 60-100 arasında değişmektedir. Bu yoğunluk, kaliteli sağlık hizmeti sunumunu engellerken, tükenmişlik sendromuna neden olmaktadır. ASM çalışanları, sağlık personeli eksikliği nedeniyle fazla mesai yapmak zorunda kalmakta, bu da iş bırakma ve istifa kararlarını artırmaktadır. Yönetmelik ile hekimlerin, kendilerine kayıtlı hastaların belirli sürelerle sağlık kontrollerine gitmelerini sağlama yükümlülüğü getirilmiştir. Hastaların düzenli sağlık kontrollerine yönlendirilmesi, toplum sağlığını desteklemek adına faydalı görünse de, bu görevlerin hekimler üzerindeki yükü artırmaktadır. Hekimlerin bu yükümlülükleri yerine getirememesi durumunda cezai yaptırımlara maruz kalma riski bulunmaktadır. Bu da kabul edilemez bir uygulama olarak emekçilere dayatılmaktadır.

Bazı ASM'ler, yetersiz fiziki koşullarda hizmet vermektedir. Bir ASM'nin bodrum katında veya yüksek katlarda olması, hasarlı binalarda hizmet verilmesi, teknolojik cihazlardan mahrum olması hem sağlık çalışanlarının hem de hastaların güvenliğini ve sağlığını tehdit etmektedir.

Aile hekimliği uygulamasında yeni yönetmelikler, sahadan uzak hesaplamalarla hazırlanmakta ve çalışanların haklarını göz ardı etmektedir. Yönetmelikler hukuki açıdan tartışmalı olduğunda da, iptali için mahkemelere başvurulmaktadır. İptal kararları sonrası Bakanlık iptal edilen düzenlemeyi benzer şekilde yeniden sağlık emekçilerinin önüne getirmektedir. Bu kısır döngü ve enerji kaybı sürekli hale gelmiştir.

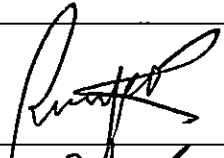
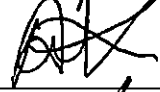
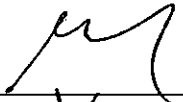
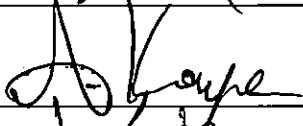
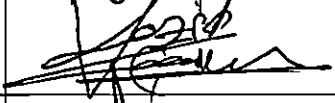
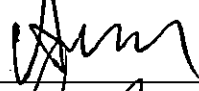
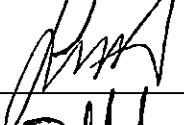
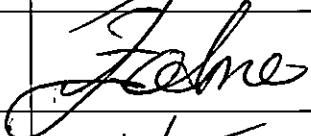
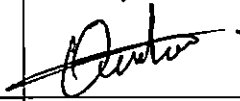
Sevk zincirinin uygulanmaması ve sağlık hizmetlerinin düzensiz bir şekilde kullanılması, aile hekimlerinin yükünü artırmaktadır. Öte yandan, Türkiye'de sağlık sisteminin geneli ASM'lerin önemini yeterince desteklememekte, hekimlerin sağlık yerine işletmecilik yapmasına neden olmaktadır.

Bu sorunların çözümü için öncelikle aile hekimliği sisteminin mevcut yapısal ve finansal sorunlarına odaklanarak bu alanda adil, katılımcı ve kamu yararını önceleyen politikalar geliştirilmesi gerekmektedir. ASM'lerin kira ve altyapı masrafları ile tıbbi ve fiziki donanımı devlet tarafından karşılanmalıdır. Aile hekimleri ve diğer ASM emekçilerine ayrılan ödeneklerin artırılması, ücretlerinde ve özlük haklarında iyileştirme yapılması ve ek ödemelerde adalet sağlanması, sistemin sürdürülebilirliği için elzemdir. Aile hekimlerinin günlük hasta sayısını azaltacak politikalar geliştirilmeli, personel açığını kapatmak için kadrolu ve güvenceli yeterli hemşire, ebe, teknisyen istihdam edilmelidir. Ayrıca, çalışma saatleri ve fazla mesai düzenlemeleri gözden geçirilmelidir. ASM'lerin fiziksel koşulları iyileştirilmeli, standartlar belirlenmelidir. Deprem riski taşıyan veya yetersiz koşullarda hizmet veren ASM'ler, kamu eliyle modernize edilmelidir. Etkin bir sevk zinciri sistemi oluşturularak aile hekimlerinin iş yükü azaltılmalıdır. Böylece, hastaların uzman hekimlere yönlendirilmesi düzenli bir şekilde yapılabilecektir. Hekimlerin haklarını koruyan, sağlık hizmetlerinin kalitesini artırmayı amaçlayan yönetmelikler hazırlanmalıdır. Yeni yönetmeliklerin aile hekimliği sistemine uygun olup olmadığını belirlemek için meslek örgütleri, aile hekimleri ve birinci basamak sağlık hizmetleri temsilcileri sürece doğrudan dahil edilmelidir.

Bu bağlamda aile hekimleri ve ASM emekçilerinin kronikleşmiş sorunlarını değerlendirmek ve çözüm yollarını tespit etmek için parlamentoda bir komisyon kurulması sağlık emekçilerinin haklarının korunması kadar halk sağlığının da korunmasının sağlanması açısından oldukça elzemdir.

SONUÇLAR

SONUÇLAR

1	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	YILMAZ HUN	IĞDIR	
15	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
16	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
17	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	